

Wat is isoleren ?

Isoleren is het verhogen van de warmteweerstand van de constructie zo dat minder warmte door de bouwdelen zelf verloren gaat

1

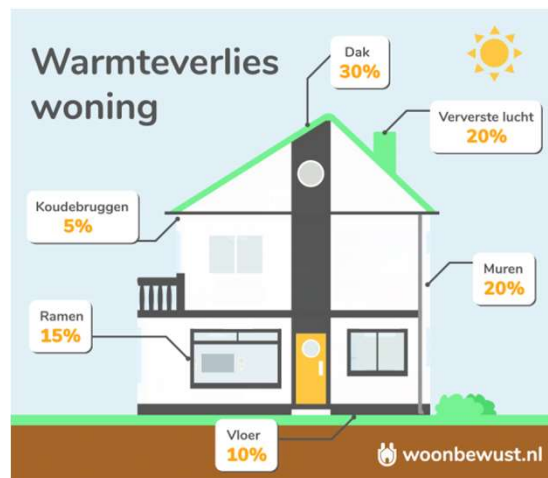
TRIAS ENERGETICA

Verduurzaming van je huis begint met het beperken van de energie/warmtevraag. Daarna duurzaam opwekken.

Beperken warmtevraag:

- Verminderen warmteverliezen
  - door buitenschil van woning te **isoleren**
  - door ramen en deuren te sluiten
  - door ventilatie te verminderen/reguleren
- Stookgedrag aanpassen
- Warmwater verbruik verminderen
- Mechanische ventilatie met warmte terugwinning
- Meer zonlicht in huis (najaar en winter)

Aandeel warmteverliezen per schil element van gemiddelde woning.

2

- Verliespercentages kunnen sterk verschillen per woning, afhankelijk van type, vorm, constructie en reeds aanwezige isolatie.
- Koudebruggen zijn warmtelekken in de constructie, zoals aansluitingen kozijnen-muur, dak –muur, schoorsteen, leiding uitgangen.
- Verliezen ververste lucht: ventilatie verliezen.
- Muren en daken veroorzaken samen gemiddeld 50 % van warmteverlies.

GEVEL NA-ISOLATIE

3

1. Spouw opvullen (na-isolatie)

- Makkelijk, gunstige kosten/baten verhouding (terugverdiëntijd 2 - 3 jaar)
- Voorwaarden: > 4 cm schone spouw, geen vocht, geen dampdichte buitenmuur (bv witte verf, glazuur)
- Isolatie aanwezig ? bijvullen mogelijk (3 – 4 cm open spouw nodig), schuim op HFO/waterbasis beste methode (Enverifoam, Icynene)
- Icynene ook goed om koudebruggen te isoleren.
- Lege spouw, zonder isolatie: parels, vlokken en schuim beste materialen.
- Spuitgaten op 1m afstand
- Ventilatioorosters kruipruimte
- Altijd eerst onderzoek spouw laten uitvoeren (testgaatjes, camera, warmtebeeld)
- Huizen 1920-1975: geen isolatie in spouw ($R_c = 0,4$). 1975 – 1991: matige

isolatie in spouw ($R_c = 1,7$). Na 1991: goede isolatie in spouw ($R_c = 2,5$)

- Houten skeletbouw: na-isoleren van binnen uit.

2. Isolatieplaten tegen buitenmuur

- Platten lijmen op buitenmuur
- Afwerken met steenstrip, gevelbekleding, pleisteren/stucwerk (waterdicht). Dikte met bekleding ca. 16 cm.
- Vergunning nodig
- Isolatiewaarde hoger dan spouw opvullen. Spouw + gevelisolatie samen: $R_c > 4,0$
- 3 tot 4 keer duurder dan spouwmuurisolatie.
- Reden om toch te doen:
  - ✓ Geen spouw of spouw niet geschikt;
  - ✓ Verbouwing of groot onderhoud buitengevel
  - ✓ Wil energieneutraal worden
- Aandacht: aansluiting kozijnen en deuren.
- **NIEUW:** Buitenspouwblad (en oude isolatie) weghalen en isolatieplaten tegen binnen spouwblad aanbrengen. Gevelbekleding tegen isolatie.

3. Isolerende voorzetwand binnenkant huis

- Goed alternatief indien spouw isolatie niet mogelijk is.
- Vochtproblemen eerst oplossen
- Dampremmende laag warme kant.
- Zelf te doen met glas- steenwol dekens/platen
- Aandacht: ruimteverlies (10-15 cm); veel rommel en ongemak; verplaatsing radiatoren, stopcontacten
- Gunstig moment: Indien huis binnen gerenoveerd wordt.
- Samen met spouw isolatie, $R_c > 4,0$; Energieneutraal worden.

VLOER EN BODEM ISOLATIE

Thermodekens + bodemisolatie

Thermodekens (isolatiefolie met lucht)

Eco schuim-Jetspray (betonnen vloer)

Thermokussens (folie met luchtkamers)

Geen (begaanbare) kruipruimte KR

- Uitgraven KR; beton direct op zand: isolatie van onderaf (**nieuw**)
- Hoogte 20 - 40 cm: Bodemisolatie (folie, EPS korrels, schuim)
- Bovenkant vloer isoleren (als vloer aan vervanging toe is, bij renovatie huis, of vloerverwarming aangelegd wordt)
  - Houten vloer, alleen indien KR droog is (bodemisolatie, ventilatie)
  - Betonnen vloer: 6 cm isolatie (Rc 2,5), 2 cm plaat op isolatie, vloerbedekking
  - Aandacht: vloer wordt hoger
- Houten vloer : (aantal) planken weghalen en isolatie onder planken aanbrengen.

Wel (begaanbare) KR

- ❖ **Minimaal Rc 3,5**

- Houten vloer
  - KR hoogte > 40 cm (voor vaste materialen), > 50 cm (voor schuim/jetsprays)
  - Thermokussens met 3 kamers (bv Tonzon), deken (folie met luchtkussens, 12 cm)
  - Open ademend materiaal (minerale wol, hennep, 12 – 13 cm); voorkomt houtrot
  - Vocht ? Bodemfolie, ventilatie van KR
- Betonnen vloer
  - Thermokussens/deken
  - Schuimplaten EPS (13 cm), minerale wol (11-12 cm), hout/vlas vezel (12-13 cm),
  - Jetspray PUR /Icynene eco schuim, op HFO of water basis
  - Vocht: Bodem isolatie(folie), ventilatie KR
  - Water op bodem: drijvend isolatie materiaal (piepschuim, luchtkussenfolie)
- Matige isolatie aanwezig (< 7 cm): Indien in goede staat: extra laag aanbrengen, met bodemfolie en ventilatie. Anders vervangen en nieuwe isolatie

❖ **Aandacht algemeen:**

- Goede aansluiting gaten, kieren, leidingen, luiken. Ventilatiegaten open laten
- PUR met HFK en schapenwol niet gebruiken (milieu belastend)
- Thermokussens hoogste isolatiewaarde
- Bij vloerverwarming altijd isoleren ($R_c = 5$)

DAK EN ZOLDERVLOER ISOLATIE

Hellend dak

Zolder gebruikt: dak isoleren

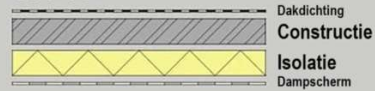

Zolder niet gebruikt: vloer isoleren

Plat dak

Koud dak

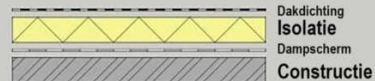

Omgekeerd dak

Ballast op isolatie

Warm dak

Warm dak beste methode, als dakdichting aan vervanging toe is. Anders omgekeerd dak.

5

HELLEND DAK

Zolder niet bewoond, afgesloten: vloer isoleren

- Materiaal op vloer of tussen balken
- Dampremmende(of klimaatfolie) folie aan warme kant.
- Zelf doen mogelijk

Zolder gebruikt: dak isoleren (streefwaarde Rc= 4)

- Binnenkant isoleren
  - Binnenkant tussen balken, platen, glas- steen- vlas wol (10- 15 cm)
  - Dampremmende folie binnenkant
  - Eerst alle kieren, openingen, leidingen, luiken dichten (vooral aansluiting dak op muur!)
  - Goed zelf te doen

- Nadeel: ruimteverlies
- Buitenkant isoleren
  - Als dak aan vernieuwing toe is
  - Dakpannen verwijderen en isolatie aanbrengen tegen buitenkant beschot
  - Alternatief: vlokken of schuim spuiten onder pannen. **Nadeel** : matige isolatie

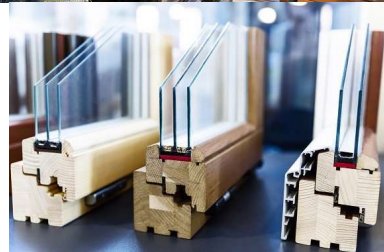
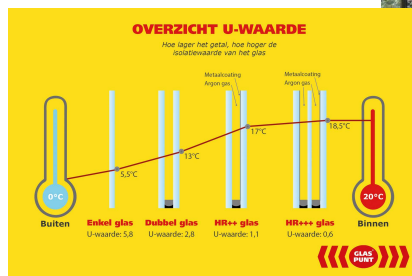
PLAT DAK ($R_c = 4$)

- Isolatie onder dakbedekking (**warm dak**), beste manier (NB als dak dekking aan vervanging toe is)
- Isolatie op dakbedekking (**omgekeerd dak**), met ballast (Dak dekking hoeft niet vervangen te worden)
- Let op: beide gevallen dakranden en waterafvoer aanpassen.
- Niet zelf doen!
- Van binnen uit, tussen balken (**koud dak**). **Nadeel**: kans op vocht en houtrot!
Dampremmende folie binnenkant

GLAS EN KOZIJNEN ISOLEREN

HR ++ Glas

6

- Enkelglas **altijd** vervangen door HR⁺⁺⁽⁺⁾ glas
- Oud dubbelglas in verwarmde ruimtes ook, tenzij te klein oppervlak
- Indien HR⁺⁺ niet past in kozijn, dit vervangen
- Indien kozijnen vervangen worden, kies HR⁺⁺⁺ (triple)
- Besparing gas (m³ gas/m² glas/jaar):

Enkel naar HR⁺⁺ : 38 m³

Enkel naar HR⁺⁺⁺ : 40 m³

Dubbel naar HR⁺⁺ : 14 m³

Dubbel naar HR⁺⁺⁺ : 17 m³

- Kosten HR⁺⁺ glas inclusief plaatsen: € 140/m² (excl. kozijn), juni 2022 prijzen

- Bij gasprijs € 1,5/m³ is terugverdientijd van vervangen :
     Enkel naar HR⁺⁺ : **2,5 jaar (zeer voordelig !)**
     Dubbel naar HR⁺⁺ : 6,7 jaar (nog steeds gunstig)

Aandacht:

- Ventilatie
- Kieren en koudebruggen bij kozijnen dichten
- **Oud dubbelglas:** isolatiewaarde neemt af door lekkage van gas en slijtage coatings.
- Enkel glas in onverwarmde ruimten ook vervangen (warmteverlies via deze ruimten, ook bovenverdieping)
- Onverwarmde afsluitbare serre: enkel glas.(anders te warm in zomer). Glas tussen serre en huis wel HR⁺⁺
- Scharnieren vervangen van draaibare ramen (zwaarder door HR⁺⁺)
- Nieuw: **Vacuümglas.** Zelfde isolatiewaarde als HR⁺⁺⁺ , maar veel dunner (8 mm) en duurder.

WARMTEBEELDEN (SCAN)

- Beste resultaat in avond/nacht; bij 10 ° C temperatuur verschil binnen en buiten
- Huis 24 uur goed verwarmen voorafgaande aan opnames, ventilatieroosters sluiten
- Blauw = Koud; Rood = warm
- Warmtebeeld geeft aan waar warmtelekken zitten (bv ook slechte, uitgezakte isolering in spouwmuur)

ZOVEEL KUN JE BESPAREN MET JE HOEKWONING

	Startpunt: geen isolatie	Startpunt: matige isolatie
Isoleren schuin dak eenmalige kosten: € 4.400	€ 800 per jaar	€ 200 per jaar
HR++ glas eenmalige kosten: € 3.800	€ 500 per jaar	€ 200 per jaar
Isoleren spouwmuur eenmalige kosten: € 2.400	€ 800 per jaar	advies: verbeteren bij renovatie
Isoleren vloer eenmalige kosten: € 1.500	€ 260 per jaar	€ 120 per jaar
Je bespaart per jaar totale kosten: subsidie:	€ 2.360 € 12.100 - € 4.500	€ 520 € 9.700 - € 3.600

Let op: maak kieren dicht en zorg voor goede ventilatie!

Matige isolatie: dubbel glas, 5-7 cm dak-, vloer- en spouwmuurisolatie.
Gerekend met een HR-ketel en gasprijs van 1 euro/m³ gas. Subsidie per
1-1-2022 voor 2 maatregelen. Zie: milieucentraal.nl/energieprijzen-besparing.

8

- Voorbeeld van niet geïsoleerde gemiddelde hoekwoning (1960 – 70)
- Gasprijs € 1,0 /m³. (jan. 2022). (Terugverdientijd 3 à 5 jaar)
- Met huidige prijzen, besparingen ca. 2 keer hoger, en halvering terugverdientijd
- Huizen met matige isolatie (bv paar cm glaswol in spouw of tegen dak): kosten bijna gelijk, maar besparingen aanzienlijk minder.
- **Aandacht:** Grote verschillen per huis (afhankelijk van volume, constructie, vorm, materialen , etc)

MEER INFORMATIE OVER ISOLATIE

- <https://www.isolatie-info.nl/>
- <https://slimster.nl/isola>
- <https://www.milieucentraal.nl/energie-besparen/isoleren-en-besparen/alles-over-isoleren/>
- <https://energieloketrivierenland.nl/duurzame-maatregelen/isoleren/>
- <https://maasburen.nl/pagina/energiecafe/>

VRAGEN

10